

ONCE UPON A TIME

Slovak National Gallery, Bratislava
24 June – 19 October 2025

Václav Benda (1948)
Vladimír Novák (1947–2024)
Rostislav Novák (1942)
Petr Pavlík (1945)

Curator: Martin Dostál

This exciting and wild exhibition presents four Czech (or Czechoslovak) painters whose period of activity spans from the mid-1970s to the present day. Especially in the 1980s, working behind the drawn curtain of the “normalized” art scene, they created sensational paintings saturated with an existential presence, grand and colorful gestures, and a desire to discover pictorial possibilities, but few people had the chance to see their work at the time. Hence the title of the exhibition, which may well turn out to be a revelation for both Slovak and Czech viewers.

The dark Husák years cast their shadow on the minds and souls of more than a few residents of Normalization-era Czechoslovakia, but artists in particular suffered more than their share – especially those who, like our chosen foursome, began working in the post-invasion 1970s. The 1980s saw a gradual (after the middle of the decade, almost euphoric) brightening that found expression in a great expansion of artistic activity, large formats, and bold colors – in other words, in a burst of new energy. Oh, but! Even in this new atmosphere, this lost generation’s energy only sporadically saw the light of day at exhibitions. Before then, many artists had been banned from showing their work or had been otherwise suppressed – an experience Václav Benda and Rostislav Novák had tasted firsthand. Freedom finally came in 1989... with another “but!” Although artistic production now burst forth in a postmodern eruption like an angry Vesuvius, the flowing lava of the new art drowned out the introverted and existentially oriented older generation, whose members no longer had the chance to conquer the heights of the exhibition world. This fate befell Václav Benda and Rostislav Novák in particular, those hermits outside the centers of art. The current exhibition thus aims to show art that, due to various circumstances, could not previously enjoy the spotlight of the gallery world, certainly not in a way that might give justice to its energy and potential. But if I remember my otherwise useless physics lessons correctly, energy – at least not artistic energy – is never wasted.

BOLO AJ NEBOLO ONCE UPON A TIME

Záštitu nad výstavou prevzal J. E. Rudolf Jindrák,
veľvyslanec Českej republiky v Slovenskej republike.

The exhibition is held under the patronage of H. E. Rudolf Jindrák,
Ambassador of the Czech Republic to the Slovak Republic.

Kurátor | Curator:
Martin Dostál

Text | Text:
Martin Dostál

Preklad | Translation:
Stephan von Pohl

Fotografie | Photo:
Oto Palán – COLLETT Prague / Munich, Jiří Wendler – archív Galerie umění Karlovy Vary /
Karlovy Vary Art Gallery archive

Produkcia | Exhibition Management:
Martin Dostál, Lenka Bartová, Karolina Langrová – COLLETT Prague / Munich,
Hana Jásková – Galerie umění Karlovy Vary

Podakovanie za spoluprácu | Thanks to:
Lucia a Herrmann Lettenmayer, Karolina Langerová, Michal Richtr, Aleš Seifert a Gabriela Váchová – Alšova jihočeská galerie, Jan Samec a Hana Jásková a Božena Vachudová –
Galerie umění Karlovy Vary, Jiří Wendler, Magda Pietrasová, Jan Řehák, Zdena Šafka,
Oldřich Plíva

Podakovanie zapožičiavateľom | Thanks to loaners:
COLLETT Prague / Munich
Alšova jihočeská galerie Hluboká nad Vltavou
Galerie umění Karlovy Vary
Museum Kampa – Nadace Jana a Medy Mládkových, Praha
Galerie hlavního města Prahy
súkromní majitelia / private owners

Reprodukcie na obálke | Reproduction on the cover:
Václav Benda: Prosebnica I / Suppliant I, 1988, COLLETT Prague / Munich (detail / detail)
Rostislav Novák: Bez názvu / Untitled, 2023, (detail / detail)
Petr Pavlík: Autoportrét (Ktosi) / Selfportrait (Of Someone), 1989, COLLETT Prague / Munich
(detail / detail)
Vladimír Novák: Memento / Memento, 1983 – 1984, COLLETT Prague / Munich (detail / detail)

Mediálni partneri | Media partners

•tasr• SITA CITYLIFE.SK in.ba Pravda
rtv: :RÁDIO-FM rtv: :RÁDIO DEVIN goout | 000

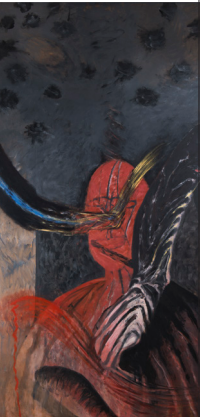
www.sng.sk

Slovenská
národná
galéria

BOLO AJ NEBOLO 24. 6. — 19. 10. 2025 ONCE UPON A TIME

Václav Benda
Vladimír Novák
Rostislav Novák
Petr Pavlík

BOLO AJ NEBOLO

Slovenská národná galéria, Bratislava
24. 6. — 19. 10. 2025

Václav Benda (1948)
Vladimír Novák (1947 – 2024)
Rostislav Novák (1942)
Petr Pavlík (1945)

Kurátor: Martin Dostál

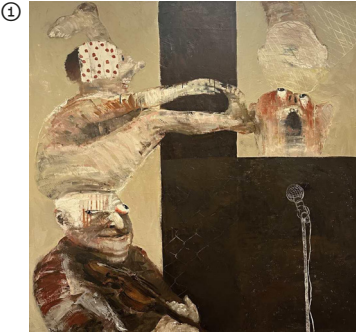
Maliarsky excitovaná a svojim spôsobom divoká výstava predstaví štyroch českých (či československých) maliarov, ktorých tvorivé ťažisko sa tiahne od polovice 70. rokov 20. storočia cez 80. a 90. roky až do súčasnosti. Hlavne v osemdesiatych rokoch vznikali pod zatiahnutou oponou normalizačnej prevádzky umenia vynikajúce obrazy, sytené existenciálnou prítomnosťou, farebným a veľkorysým maliarskym gestom a túžbou objavovať možnosti obrazu, ktoré skoro nikto vtedy a ani potom nevidel. Odtiaľ aj názov výstavy, ktorá by v tomto ponímaní mohla byť objavom ako pre slovenské, tak aj pre české publikum.

Husákovské temno zatemňovalo myseľ a dušu väčšiny obyvateľov normalizačného Československa, umelcov nevynímajúc. Dotýkalo sa to predovšetkým tých, ktorí vstu-
povali na umeleckú scénu v poinvazívnych sedemdesiatych rokoch, teda aj našej vystavo-
vanej maliarskej štvorice.

Osemdesiate roky síce priniesli postupné uvoľňovanie, v druhej polovici až euforické, čo sa prejavovalo veľkou mierou umeleckej aktivity, veľkými formátmi, výraznými farbami, jednoducho vybuchujúcou energiou, ale napriek tomu, „chyba“! Energia tejto postrácanej generácie presakovala výstavne na denné svetlo aj v týchto rokoch len sporadicky. Predtým boli výstavy zakazované alebo zvešľavané, čo si do sýtosti užil Václav Benda, ako aj Rostislav Novák. A v okamihu, keď sa naplno roztvoril priestor slobode, opäť „chyba“! Umenie vytrysklo ako rozzúrená sopka Vezuv postmodernou erupciou a vytečená láva nového umenia zatienila introvertne existujúcu a existenciálne zadumanú generáciu umelcov. Tá sa už potom výstavne nevzchopila k ataku výšin. To sa týka najmä Václava Bendu a Rostislava Nováka, pustovníkov mimo hlavných kultúrnych centier.

Táto výstava je svedectvom o tom, čo sa vzhľadom na okolnosti nepýšilo v trblietajúcej galerijnej prevádzke, určite nie tak, ako by si to energiou a maliarskym potenciálom nabité diela zaslúžili. Energia sa však, ako si matne pamätám z pre mňa úplne zbytočnej fyziky, sa vraj nevytráca, aspoň určite nie tá umelecká.

VÁCLAV BENDA

Liberecká umelecká legenda Václav Benda (nar. 25. 6. 1948 v Liberci), verná celoživotne nielen tomuto uhrančivo horskému severočeskému mestu, ale hlavne sama sebe, nepatrí k najznámejším maliarom svojej generácie. Úplne neprávom, pretože jeho obrazy patria k tomu maliarsky najskvostnejšiemu a spoločensky najpenikavejšiemu, čo vznikalo v osemdesiatych rokoch, ako aj neskôr v českej kotline a v pohraničných končinách. Slovo groteska je trochu sprofanované, a napriek tomu, že sa vo vzťahu k Bendovým kreáciám dá použiť, na jeho obrazoch sa toho deje ďaleko viac. Odohráva sa tu maliarsky masaker existencie, ktorá sa stráca sama v sebe a stále sa donekonečna opakuje. Nie je to tak?

Václav Benda je docent.

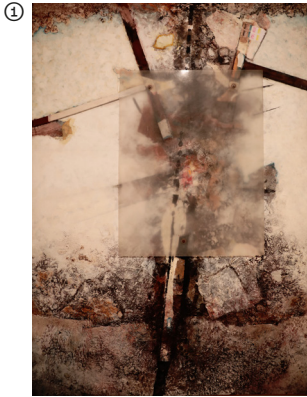

Liberec artistic legend Václav Benda (born 25 June 1948 in Liberec) – who all his life remained true not just to this enchanting north Bohemian mountain town but also and especially to himself – is one of his generation's less well-known painters. Unjustly so, for his paintings are some of the most splendid and socially incisive works to made in the Czech lands in the 1980s and later. The word “grotesque” is a bit overused, and although it can be used to describe Benda's creations, there is so much more going on here. It is a painted massacre of existence that is lost within itself and is constantly repeated over and over again. Isn't that the truth?

Václav Benda is an associate professor.

- ① **Spevák / Singer**
1984, COLLETT Prague / Munich
- ② **Bez názvu / Untitled**
1998, COLLETT Prague / Munich
- ③ **Prosebnica / Supplicant**
1992, COLLETT Prague / Munich

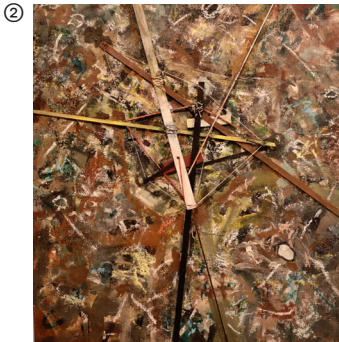
ROSTISLAV NOVÁK

Maliar a dôležitý pedagóg Rostislav Novák sa narodil 27. novembra 1942 v Martine. Jeho maliarsky naturel sa vyznačuje strhujúcou explóziou na povrchu obrazov, kde je rozhodujúcim elementom intenzita a až existenciálne, postinformelné, postgeometrické a obsedantné zaniehanie. Mohli by sme povedať, že Novákove obrazy sú abstraktné, bližšie k pravde však bude skôr slovo abstrahované – často sa do nich dostane znak či geometrická asambláž. Prítomná je aj tvorba reliéfov, resp. obrazy sa reliéfmi stávajú. „Punkový“ rytmus však obsadí a nasýti všetky kúty akéhokoľvek Novákovho diela.

Maliar žije a pracuje v Sádke pri Žatci, na návsi v bývalom sudetonemeckom pohostinstve, v dedine, kde končí cesta, nejazdí tam autobus a okoloidúci vlak len prechádza zrušenou stanicou. Zato sa tam nájde zen-budhistické ticho a pokoj.

Rostislav Novák je docent.

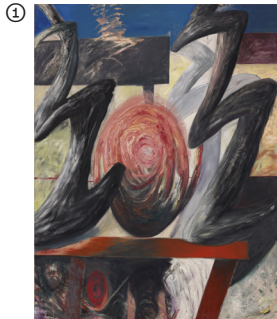
Painter and truly important teacher Rostislav Novák was born on 27 November 1942 in Martin. His paintings are characterized by an explosion on the image surface, where he works with the decisive elements of intensity and an almost existential post-informel, post-geometric obsessiveness. One might call Novák's paintings abstract, but a better word would be “abstracted,” and many of them include symbols or geometric assemblage as well. He even makes reliefs, or paintings that become reliefs. This “punk” rhythm occupies and saturates all corners of all his works. Novák lives and works in the small village of Sádek near Žatec, which has a former Sudeten German pub on the village square. It is a place where the road ends, with no bus service, where the trains pass through a closed-down station. But it is also a place of Buddhist peace and quiet.

Rostislav Novák is an associate professor.

- ① **Relikviár / Reliquary**
1982, COLLETT Prague / Munich
- ② **Kříž / Cross**
1979–1980
- ③ **Utrpenie sv. Bartolomeja / The Martyrdom of St. Bartholomew**
1979

VLADIMÍR NOVÁK

„Život je krátky a krátky je čas“, tento verš z krátké básne francúzskeho surrealistického básnika Roberta Desnosa sa stal názvom poslednej rozsiahlej Novákovej autorskej výstavy, ktorá sa konala v máji a júni minulý rok v karlovarskej Galérii umenia. Tento verš sa až príliš naplnil skutkom, pretože Vladimír Novák krátko po výstave zomrel (30. 4. 1947 Louny – 23. 7. 2024).

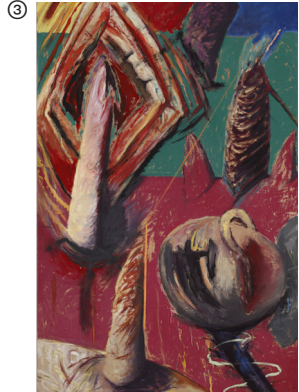
Slová a obrazy majú silu a dávajú životu zmysel. Tak to bezpochyby mal práve Vladimír Novák, v ktorého vizuálnom myslení hralo zásadnú rolu existenciálne prežívanie. Energia, gesto, farba – to boli komponenty Novákovho obrazového sveta, ktorý prekvapuje naliehavosťou a intenzitou umelcovej správy, keď sa často pohráva s protofigurálnou modeláciou, s interakciou vnútri obrazu aj s priestorom.

Nikdy neučil.

Life is short and time is short – these lines by the surrealist poet Robert Desnos also were the title of Vladimír Novák's final large-scale exhibition, held last May and June at the Karlovy Vary Art Gallery. It was an all too prescient title, for Vladimír Novák (30 April 1947 Louny – 23 July 2024) died shortly after the exhibition ended. Words and images are powerful and can give life meaning, and this sentiment applies without reservation to Vladimír Novák, whose visual thinking was greatly influenced by existential experience. Energy, gesture, and color were all components of Novák's pictorial world. His paintings surprise the viewer with the urgency and intensity of their message, and Novák frequently played with post-figural modeling or with interactions within the image and with space.

Novák never taught.

- ① **Telo uprostřed / Body in the Middle**
1989, Galerie umění Karlovy Vary / Karlovy Vary Art Gallery
- ② **Pochybující muž / Doubting Man**
1985, COLLETT Prague / Munich
- ③ **Bez názvu (Sen) / Untitled (Dream)**
marec / march 1988

PETR PAVLÍK

Svetlo sveta uzrel maliar Petr Pavlík 31. januára 1945 v Prahe. K tomuto mestu celoživotne patrí, resp. k jeho rezidenčnej výstavnej štvrti, nazývanej Královské Vinohrady. Domicilovanie mu však nebráni v putovaní svetom umenia aj svetom existencie, kam vysíla hlavne svoju „Poutnici“ (Pútnička), motív, ktorý prechádza nie jedným jeho plátnom.

Obrazová reč je pre Petra Pavlíka prostriedkom správy o nepoznateľnosti sveta, plného otázok, pochybností a nevypovedateľných pohnútok bytia. Hľadá prapôvod životného zmyslu a zmysel maľby, maľby ako objavovania maliarskych postupov, farieb a nekonečného priestoru. Žije a pracuje v Prahe.

Petr Pavlík je docent.

The painter Petr Pavlík first saw the light of day on 31 January 1945 in Prague, where he has lived all his life, specifically in its showcase residential neighborhood, Vinohrady. His solid roots in the Czech capital nevertheless did not keep him from traveling the world of art and the world of existence – and this is where he sends the Pilgrimage who traverses more than a few of his canvases. Pavlík uses the language of painting to communicate the unknowability of the world, which is full of questions, doubts, and uncommunicable reasons for existence. He tries to find the primal origins of the meaning of life and of painting – painting as the act of exploration through painterly means, color, and infinite space. Pavlík lives and works in Prague.

Petr Pavlík is an associate professor.

- ① **První domov / First Home**
1975, COLLETT Prague / Jirny
- ② **Název obrazu / Picture Title**
1988, Galerie umění Karlovy Vary / Karlovy Vary Art Gallery
- ③ **Labyrint ateliéru / Labyrinth of the Studio**
1987, COLLETT Prague / Munich